

LAPIN LIITTO

Asia: Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden lausuntopyyntö asiassa dnro 1685/2025 (RM2) (#85932)

Lapin liiton lausunto Lapin liiton edustajainkokouksesta 20.10.2025 § 8 tehtyyn valitukseen

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen on tehty valitus Lapin liiton edustajainkokouksen päätöksestä 20.10.2025 § 8 koskien maakuntavaltuuston jäsenten valintaa.

Valituksen sisältämät muutoksenhakuvaatimukset

1. Valituksen kohteena oleva päätös on kumottava, koska se on lainvastainen
2. Lapin liitto on veloitettava korvaamaan valittajille muutoksenhaun johdosta 500 euroa.

Lapin liiton hallintosäännön 14 §:n mukaan maakuntahallitus edustaa liittoa ja käyttää sen puhevaltaa tuomioistuimessa.

Lapin liiton hallitus lausuu Lapin liiton edustajainkokouksen päätöksestä tehtyyn valitukseen seuraavaa:

Lapin liiton vastaukset muutoksenhakuvaatimuksiin

1. Lapin liitto vaatii jäljempänä mainituin perustein, että valitus tulee kokonaisuudessaan hylätä perusteettomana.

Valittajan valituksessa ei ole esitetty sellaisia seikkoja ja laillisuusperusteita, joiden perusteella Lapin liiton edustajainkokouksen 20.10.2025 § 8 päätös tulisi kumota. Edustajainkokouksen päätös 20.10.2025 § 8 on alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin rakennepoliitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) sekä Lapin liiton perussopimuksen (2013) mukainen.

2. Koska Lapin liitto katsoo, että Lapin liiton edustajainkokous on kuntalain ja Lapin liiton perussopimuksen mukainen, eikä sen kumoamiseen ole edellytyksiä, tulee valittajan korvausvaatimus hylätä.

Lapin liitto vastustaa valittajan tekemää oikeudenkäyntikuluvaaatimusta perusteeltaan. Määrällisesti oikeudenkäyntikuluihin voidaan ottaa kantaa sen jälkeen, kun valittaja on esittänyt oikeudenkäyntikululaskun asianmukaisine erittelyineen.

Säädöspohja ja toimintaa ohjaava sääntely

Lapin liiton perussopimuksen 6 §:n mukaan Kuntien edustajainkokous valitsee maakuntavaltuuston jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet.

Maakuntavaltuuston kokoonpanossa poliittinen suhteellisuus tulee toteuttaa *alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin rakennepoliittikan toimeenpanosta annetun lain* (756/2021, jatkossa "aluekehittämislaki") nojalla. Aluekehittämislain 7.3 §:n mukaan maakuntavaltuustossa edustettuina olevien ryhmien ääniosuuksien tulee maakuntavaltuustoon valittaessa vastata jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kuntavaaleissa saamaa ääniosuutta maakunnan alueella vaalilaissa (714/1998) säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Edelleen *Lapin liiton perussopimuksen 14 §:n* mukaan kuntien edustajainkokous valitsee valtuustoon jäsenet kunnan edellisen vuoden alun asukasluvun mukaan siten, että kullakin jäsenkunnalla on yksi jäsen jokaista alkavaa kolmeatuhattaviittäsataa (3500) asukasta kohti, kuitenkin enintään neljännes rajoittamattomasta kokonaisjäsenmäärästä.

Kullekin valtuuston jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen samasta ryhmästä ja kunnasta kuin varsinainen jäsen.

Valtuuston jäsenten ja varajäsenten tulee olla jäsenkuntien valtuutettuja. Valtuustossa edustettuina olevien ryhmien ääniosuuksien tulee vastata jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta maakunnan alueella vaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Valtuuston jäsenet ja varajäsenet valitaan jäsenkuntien valtuustojen toimikautta vastaavaksi ajaksi.

Valtuustoa valittaessa on otettava huomioon myös naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, tasa-arvolaki) 4 a §, jonka mukaan kunnallisissa toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Lapin liiton perussopimuksen määräys vastaa olennaiselta sisällöltään aluekehittämislain 7 § säännöstä, eikä se sisällä muita määräyksiä äänten laskemisesta yhteen maakuntavaltuuston kokoonpanoa koskien.

Edustajainkokouksen järjestäminen ja valmistelut

Lapin liiton perussopimuksen 8 §:n mukaan Maakuntahallitus päättää edustajainkokouksen ajasta ja paikasta. Lapin liiton edustajainkokous on maakuntahallituksen päätöksen 25.8.2025 § 97 mukaisesti pidetty 20.10.2025. Lapin liiton edustajainkokous, joka oli tarkoitus pitää 18.8.2025, jouduttiin siirtämään myöhäisempään ajankohtaan. Syynä siirtoon oli, että joidenkin kuntien nimeämissä edustajainkokouksen jäsenissä ja varajäsenissä havaittiin virheitä, jotka tuli korjata ennen kokouksen järjestämistä.

Valituksessa on tuotu esille, että puolueet ovat keväällä 2025 kokoontuneet ilman yhdenkään sitoutumattomien ryhmien edustajan kutsumista, vaikka neuvotteluiden aiheena on ollut Lapin liiton valtuuston ja muiden luottamustehtävien paikkojen jakaminen.

Kuntaliiton yleiskirjeessä 2/2025 ("Kunnanhallituksen, lautakuntien ja muiden toimielinten valinnat") on todettu, että jokaisessa kunnassa on oma käytäntö ja kulttuuri luottamushenkilöpaikkojen jakamisessa. Yleinen käytäntö on, että valtuuston poliittiset ryhmät neuvottelevat ennakolta paikkojen jaosta ja valtuusto voi neuvottelutuloksen perusteella yksimielisesti valita jäsenet ja varajäsenet

sekä puheenjohtajistot kunnan toimielimiin. Lapin liiton valtuustopaikkojen nimeämisessä on ollut käytäntönä yleiskirjeessä esitetty toimintamalli, jossa poliittiset ryhmät keskenään neuvottelevat ennakolta paikkojen jaosta, jotta edustajainkokouksessa voitaisiin valita jäsenet yksimielisesti. Lapin liiton viranhaltijoilla ei ole rooli asiassa, eivätkä he osallistu kyseisiin neuvotteluihin. Näin ollen Lapin liitto ei voi ottaa kantaa sitoutumattomien huomioon heidän ohittamiseensa puolueiden neuvotteluissa tai siihen mitä Lapin sitoutumattomat ovat saattaneet puolueiden tietoon.

Valittajat ovat valituksessaan kertoneet, että myös Lapin liiton hallintojohtajalle on tuotu tietoon, että Lapin maakunnan alueella eri kunnissa toimivat sitoutumattomat ryhmät ovat tehneet organisoitua yhteistyötä ainakin vuodesta 2021 alkaen.

Lapin liiton viranhaltijoiden rooli edustajainkokouksen osalta on puhtaasti koordinoiva. Lapin liiton hallintosäännön 71 §:n mukaan edustajainkokouksen toiminnan järjestämisestä määrätään Lapin liiton perussopimuksessa. Lapin liiton perussopimuksessa (6-12 §) määrätään mm. edustajain kokouksen tehtävistä, järjestäytymisestä, päätösvaltaisuudesta, päätöksenteosta ja kustannuksista.

Keminmaan Parhaaksi -ryhmän ja silloinen Lapin liiton valtuuston jäsen Heli Trög on soittanut Lapin liiton hallintojohtajalle 29.4.2025 ja antanut puhelimesta ymmärtää, että sitoutumattomat tekevät jonkin tasoista yhteistyötä. Puhelussa hallintojohtaja on pyytänyt Trögiä toimittamaan mahdolliset sopimukset Lapin liittoon, jos he katsovat, että niiden pohjalta tulisi arvioida sitoutumattomien ryhmien yhteistyötä. Lisäksi Suomen Sitoutumattomien edustaja on tiedustellut sähköpostitse 6.5.2025 Lapin liiton edustajainkokouksen aikataulua ja kysymykseen on vastattu 7.5.2025 (liitteinä). Lapin liitolle ei ole hallintojohtajan puhelimesta Heli Trögille esitetystä pyynnöstä huolimatta toimitettu asiakirjoja tai selvitystä Lapin sitoutumattomien toimesta, minkä pohjalta arviointia mahdollisesta yhteistyöstä Lapissa toimivien sitoutumattomien ryhmien kesken olisi voinut tehdä. Myöskään Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle toimitetussa valituksessa ja sen liitteissä ei ole esitetty sellaista selvitystä, jonka perusteella voitaisiin todeta, että tosiasiallista yhteistyötä on ollut ja minkä sitoutumattomien ryhmien osalta tuota yhteistyötä on tehty kuntavaalien 2025 osalta.

Lapin liiton hallintojohtaja on edustajainkokouksen sujuvuuden varmistamiseksi ja valtuutettujen kelpoisuuden ennalta tarkistamiseksi pyytänyt 3.7.2025 lähetetyllä sähköpostilla puolueita/ryhmiä mahdollisuuksien mukaan toimittamaan puolueiden/ryhmien esitykset valtuutetuiksi ja heidän varajäsenikseen. Sähköpostissa on todettu valtuutettujen määrät kunnittain sekä laskelmalliset valtuutettujen määrät puolueittain / ryhmittäin. Sähköpostin laskelmat ovat perustuneet kuntavaalien 2025 vahvistettuun tulokseen sekä tilastokeskuksen väestötietomääriin. Keminmaan Parhaaksi -ryhmän edustaja on 8.10.2025 lähetetyn muistutuspyynnön jälkeen ilmoittanut sähköpostitse 8.10.2025 Keminmaalaisten Parhaaksi -ryhmän valinnat. Tässäkään yhteydessä ryhmä ei ole tuonut esille mahdollista epäkohtaa valtuustopaikkojen laskennallisissa määrissä tai tuonut esille seikkoja sitoutumattomien välisestä yhteistyöstä.

Lapin liiton edustajainkokous valitsi maakuntavaltuuston jäsenet ja varajäsenet kokouksessaan 20.10.2025 § 8. Edustajainkokous totesi, että valtuuston kokoonpano on eri ryhmien kesken seuraava:

Suomen Keskusta	20
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	11
Kansallinen Kokoomus	9
Vasemmistoliitto	9
Perussuomalaiset	5
Vihreä liitto	3
Keminmaalaisten Parhaaksi yhteislista	1
Yhteensä	58

Edustajainkokous totesi, että valtuuston toimikaudeksi 2025-2029 valitaan yhteensä 58 valtuutettua ja kullekin henkilökohtainen varavaltuutettu. Edustajainkokous totesi paikkajakaumat ja sukupuolikiintiöt sekä valitsi **yksimielisesti** Lapin liiton valtuuston jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet toimikaudelle 2025-2029. Edustajainkokouksen päätös oli yksimielinen, eikä valtuuston jäsenen valinnan osalta tehty kokouksessa muutosesitystä.

Valituksessa on tuotu esille, että virkakunta ja puolueet ovat toimineet Kuntaliiton lakiohjeistuksen vastaisesti, kun Lapin liiton edustajainkokoukseen kutsuttiin vain yksi sitoutumattomien edustaja. Lapin liitto toteaa, että

Lapin liiton perussopimuksen 7 §:n mukaan ”Kukin jäsenkunta valitsee kuntien edustajainkokoukseen edustajan kunnan edellisen vuoden alun asukasluvun mukaan siten, että kullakin jäsenkunnalla on yksi edustaja jokaista alkavaa kolmeatuhattaviittäsataa (3500) asukasta kohti, kuitenkin enintään neljännes rajoittamattomasta kokonaisedustajamäärästä.” Lapin liiton perussopimus ei määrittele edustajainkokouksen poliittista jakaumaa. Perussopimuksen mukaan edustajan ja varaedustajan on kuitenkin oltava jäsenkuntien valtuutettuja.

Edustajainkokouksen pöytäkirjan läsnäolijoiden listalta on kuitenkin todettavissa, että Lapin liiton edustajainkokouksessa on ollut läsnä useampi sitoutumattomien ryhmiin kuuluva kunnan nimeämä valtuutettu. Tästä huolimatta edustajainkokouksessa ei ole tehty muutosesitystä maakuntavaltuuston valittavien valtuutettujen nimeämisessä.

Sitoutumattomien ryhmien tosiasiallinen yhteistyö kuntasektorilla

Valituksessa on tuotu esille, että puolueiden ulkopuolella toimivia ns. sitoutumattomia ryhmiä on Lapin maakunnan alueen kunnissa toiminut ainakin 2000-luvun alusta alkaen. Lisäksi valituksessa on todettu, että Lapin maakunnan alueen yhteistoimintaa varten sitoutumattomat ryhmät perustivat ja rekisteröivät 5.11.2021 yhdistyksen Lapin Sitoutumattomat ry ja eri sitoutumattomat ryhmät ovat asettaneet ehdokkaita alue-, eduskunta- ja hiippakuntavaaleihin Lapin sitoutumattomat - yhteislistoilla.

Valituksessa on todettu, että Lapin liitto ei ole huomionnut maakuntavaltuutettujen paikkajaossa yhteenkuuluvien sitoutumattomien ryhmien maakunnan alueella. Lapin liitto toteaa, että edustajainkokouksella ei ole ollut mahdollisuutta arvioida valtuuston paikkajakoa laskettaessa sitoutumattomien ryhmien tosiasiallista yhteistyötä, koska sille ei ole ennen päätöksentekoa toimitettu minikäänlaista selvitystä tai dokumentaatiota Lapin sitoutumattomat ry:n tai sen jäsenyhdistysten toimesta. Näin ollen myös valituksessa esitettyjen Kuntaliiton yleiskirjeessä 3/2025 tulkintaa ohjaavien korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisujen arvioiminen asiassa on ollut mahdotonta.

Lapin liiton hallitus kiinnittää huomioita siihen, että Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle toimitetusta valituksesta ei edelleenkään ilmene, mitkä Lapin maakunnan alueella toimivat sitoutumattomat ryhmät ovat olleet Lapin Sitoutumattomat ry:n jäseniä ennen kuntavaaleja 2025 ja tehneet näkemyksensä mukaan tosiasiallista yhteistyötä Lapin maakunnan alueella kuntavaaleilla valittavien luottamustoimien osalta. Huomioitavaa on, että valituksen liitteenä olevat yhteistyösopimukset on laadittu kuntavaalien 2025 jälkeen ja yhteistyösopimukset koskevat sitoutumattomien ryhmien yhteistyötä Lapin hyvinvointialueella.

Valittaja vetoaa valituksessaan myös Kuntaliiton yleiskirjeessä 3/2025 esitettyyn oikeuskäytäntöön. Sitä koskevan oikeuskirjallisuuden mukaan ns. sitoutumattomien äänimäärien yhteenlaskemisen tulkintaa ohjaavat korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) ratkaisut (Kuntalaki – Tausta ja tulkinnat, Harjula – Prättälä, 2023). Eri ryhmien yhteen laskeminen edellyttää puolueiden ulkopuolisilta ryhmiltä riittävää keskinäistä yhteyttä. KHO on ratkaisuisaan kiinnittänyt huomiota muun muassa sitoutumattomien yhdistysten yhteisiin tavoitteisiin, keskinäisiin yhteistyösopimuksiin, yhdenmukai-

siin sääntöihin sekä kuulumiseen maakunnalliseen tai valtakunnalliseen sitoutumattomien yhdistykseen tai keskusjärjestöön.

Uudenmaan liiton edustajainkokouksen osalta KHO on ratkaisussaan 9.8.2006 (226/1/06) jättänyt voimaan Helsingin hallinto-oikeuden ratkaisun, jonka mukaan kunnallisvaaleissa esiintyneiden yhdistysten keskinäisestä yhteydestä, kuten yhteistoiminnasta, yhteisistä tavoitteista tai yhdistysten yhdenmukaisista säännöistä tulee esittää sellaisia seikkoja, että yhteislistat voidaan laskea yhteen. Lapin liitto katsoo, että kyseisen ratkaisun periaatteita voidaan soveltaa myös tämän valituksen yhteydessä. Sitoutumattomat ryhmät eivät ole toimittaneet Lapin liiton edustajainkokoukselle mitään näyttöä edellä mainituista oikeuskäytännön edellyttämästä riittävästä keskinäisestä yhteistyöstä Lapin maakunnan alueella toimivien sitoutumattomien ryhmien välillä. Oikeuskäytännössä edellytetyn näytön puuttuminen on peruste valituksen hylkäämiselle.

Oikeudenkäyntikulut

Valituksessa on vaadittu Lapin liittoa korvaamaan valittajalle muutoksenhaun johdosta 500 euroa. Lapin liitto toteaa, että koska Lapin liiton edustajainkokous on kuntalain ja Lapin liiton perussopimuksen mukainen, eikä sen kumoamiseen ole edellytyksiä, tulee myös valittajan korvausvaatimus hylätä.

Mikäli Lapin liiton katsottaisiin olevan korvausvelvollinen asiassa, Lapin liitto pyytää esittämään laskelman ja perusteet korvauksen määrästä.

Valituksessa on vaadittu oikeudenkäyntikulujen korvaamista (500 €). Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 95.1 §:n mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluihin.

Koska Lapin liitto katsoo, että Lapin liiton edustajainkokous on kuntalain ja Lapin liiton perussopimuksen mukainen, eikä sen kumoamiseen ole edellytyksiä, tulee valittajan korvausvaatimus hylätä.

Lapin liitto vastustaa valittajan tekemää oikeudenkäyntikuluvaatimusta perusteeltaan. Määrällisesti oikeudenkäyntikuluihin voidaan ottaa kantaa sen jälkeen, kun valittaja on esittänyt oikeudenkäyntikululaskun asianmukaisine erittelyineen.

Liitteet:

- Lapin liiton hallintosääntö 19.5.2025
- Lapin liiton perussopimus 25.9.2023
- Ote Lapin liiton hallituksen päätöksestä 25.8.2025 § 97 Edustajainkokouksen aikataulu 2025
- Sähköpostiviesti: Lapin liiton pyyntö 3.7.2025: Puolueiden / ryhmien esitykset Lapin liiton valtuustoon
- Sähköpostiviesti: Keminmaan parhaaksi -ryhmän vastaus 8.10.2025: Puolueiden / ryhmien esitykset Lapin liiton valtuustoon
- Sähköpostiviesti: Suomen sitoutumattomien sähköpostiviesti 6.5.2025 Lapin liiton edustajainkokouksen aikataulusta

